

тому що дає змогу скористатися гнучкістю і зручністю дистанційного курсу та перевагами традиційної освіти.

Крім того, важливо пам'ятати, що головним нашим завданням є підготовка творчого, активного, відповідального високо кваліфікованого фахівця, компетентного і конкурентоспроможного на ринку праці. Тому маємо формувати такого спеціаліста, який буде вміти швидко адаптуватись в нових умовах, активно діяти, самостійно приймати рішення, вчитись упродовж життя.

Список використаних джерел

1. Дистанційне навчання, переваги, недоліки, питання організації : рекомендаційний список літератури / уклад. І. А. Калініченко ; ЗДМУ, наукова бібліотека. – Запоріжжя, 2021. – 12 с.
2. Підготовка педагогічних працівників професійно-технічних навчальних закладів до дистанційного навчання кваліфікованих робітників. Методичні рекомендації, Житомир, 2017
3. Галата С. Як підтримати чесність дистанційного навчання? / С. Галата // Освіта України. – 2020. – N 18–19, 11 трав. – С. 10.

ОКСАНА КРАВЧИНА

Інститут цифровізації освіти НАПН України, м.Київ

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ НІМЕЧЧИНИ ТА СЛОВАЧЧИНИ ДЛЯ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ ДІТЕЙ-БІЖЕНЦІВ ДО ШКІЛЬНОЇ СИСТЕМИ

***Ключові слова:** цифрова компетентність, інформаційні ресурси, українські біженці.*

За оцінками Управління Верховного комісара ООН у справах біженців (УВКБ ООН), до середини березня близько 19,5 мільйонів людей покинули Україну внаслідок війни та атак російських військових усередині країни та перетнули кордон із сусідньою країною. Крім того, близько 10,8 млн осіб перетнули кордон у зворотному напрямку. Загальна кількість біженців з України, зареєстрованих в ЄС, станом на березень 2023 року становить трохи більше 8,1 мільйона[1].

За даними Дитячого фонду ООН (ЮНІСЕФ) понад 5,5 мільйонів дітей з України потребують гуманітарної допомоги, в зв'язку з війною, яку розв'язала росія у 2022 році. Війна спровокувала переміщення людей в масштабах і швидкості, яких не було з часів Другої світової війни. До кінця жовтня 2022 року в Європі було зафіксовано понад 7,7 мільйона біженців з України, а ще мільйони людей були внутрішньо переміщеними особами в Україні. Переміщення дітей та руйнування

шкіл призвели до того, що понад 3 мільйони дітей отримали доступ до навчання в Інтернеті або через поєднання онлайн-занять та очних занять [2]. На початок війни та протягом усього літа багато сімей, які втекли з України, вибрали онлайн-навчання замість відвідування місцевих шкіл, сподіваючись швидко повернутися додому. Але через рік двоє з трьох українських дітей-біженців все ще не зараховані до системи освіти приймаючої країни. Країни, які приймають українських дітей-біженців вважають, що їх необхідно інтегрувати до національних освітніх систем, це стосується всіх рівнів освіти, особливо ранньої освіти та початкової освіти. Діти мають мати доступ до навчання з кваліфікованими вчителями, навчальними матеріалами та простором для підтримки очного навчання, розвитку та благополуччя.

Так наприклад, згідно з даними Центрального реєстру іноземців (AZR), близько 1,02 мільйона українських біженців зареєструвалися у Німеччині до листопада 2022 року. Близько 35% з них – діти та молодь віком до 18 років, більшість із них – молодшого шкільного віку. За законом вони зобов'язані ходити до школи, як і німецькі діти. Загальна кількість дітей-біженців та молоді з України, прийнятих до загальноосвітніх та професійно-технічних шкіл Німеччини наприкінці 12-го календарного тижня 2022 року (з 21 по 27 березня 2022 року) становила близько 20 200 осіб. До кінця 10-го календарного тижня 2023 року (з 6 по 12 березня 2023 року) кількість прийнятих дітей та молоді зросла більш ніж у десять разів і становила близько 207 000 осіб.

Німеччина дотримується Конвенції ООН про права дитини, в якій зазначено, що кожна дитина має право на доступ до шкільної освіти. У разі, коли біженці з України не зареєструвалися як біженці війни протягом перших 90 днів свого перебування, їхні діти мають право ходити до школи. На конференції міністрів освіти було наголошено, що у 2022/2023 навчальному році буде запроваджено обов'язкове шкільне навчання для дітей та молоді біженців з України. Також в Німеччині створено цифрові ресурси для біженців з України.

На Центральному порталі федерального уряду Німеччини створили для підтримки біженців з України сторінку, на якій знаходиться інформація щодо шкіл, програм навчання за спеціальністю та умови вступу до університетів, а також додаткова інформація про визнання професійної кваліфікації, отриманої за межами Німеччини, програми подальшої освіти [3]. На сайті Конференції міністрів освіти (<https://www.kmk.org/aktuelles/ukraine.html>) розміщено інформацію з 16 федеральних земель Німеччини для біженців з України щодо шкіл та освіти загалом.

В зв'язку з великим напливом дітей з України в деяких школах Німеччини почали викладати українську мову та літературу, історію, географію, культуру та традиції. Важливе значення має відкриття Українського освітнього хабу в Лейпцигу, де наші діти продовжують навчатися за українською програмою, а їхні батьки отримують найнеобхідніші навички для подальшого працевлаштування [4]. В даному хабі українці зможуть: опанувати IT-професії; удосконалити soft skills, які високо цінуються на ринку праці; вивчати німецьку, англійську та українську мови; за допомогою штучного інтелекту визначити професію, яка найбільше відповідає особистим здібностям; отримати підтримку при працевлаштуванні; відвідувати екскурсії та інші культурні заходи для змістовного відпочинку; ознайомитись з культурою Німеччини та особливостями проживання в країні. Усі заняття та заходи є безкоштовними. Окрім України та Німеччини, ініціативу створення таких хабів підтримали Польща, Чехія, Словаччина, Угорщина, Болгарія, Велика Британія та Швейцарія. У хабах можна навчатися протягом усього життя.

Рис. 1. Сайт мережі освітніх хабів для українців за кордоном <https://eduhub.org.ua/>

Національна Мережа Українських Освітніх Хабів реалізує концепцію навчання протягом Життя (Life Long Learning) з метою розвитку людського капіталу України. Ключовим завданням діяльності Українських освітніх хабів є освіта дітей та дорослих задля успішної кар'єри. Під час воєнного стану в Україні пріоритетами діяльності стало забезпечення для дітей та підлітків: надолуження навчання, з метою компенсації знань; навчання найнеобхіднішим навичкам, зокрема, через підхід UPSHIFT, що дозволить виховати нове покоління українців, як творців змін. Всі програми мають гриф МОН.

Наступним ресурсом, до якого мають доступ українські діти є ліцензована українська дистанційна школа «Оптима» (<https://childrensfuture.org.ua/#aboutUsBlock>), яка за допомогою українського фонду «Майбутнє дітей» у співпраці з німецьким фондом

Beisheim пропонують стипендіальну програму для українських школярів, які постраждали від війни та зараз перебувають у Німеччині. Програма передбачає надання благодійних стипендій для вивчення українських предметів під час навчання в німецькій школі. Навчання базується на оригінальних навчальних матеріалах, розроблених спеціально для дистанційної освіти. Система роботи та сучасні інформаційні сервіси забезпечують комфортний та якісний навчальний процес. Можливості платформи дозволяють підтримувати до 500 000 користувачів одночасно. Учні отримують усі документи державного зразка про освіту. Подати заявку на участь у стипендіальній програмі можна за посиланням <https://childrensfuture.org.ua>.

Діти громадян України, які прибули до Словаччини внаслідок війни та подали заяву про тимчасовий притулок мають право на безкоштовну освіту в дитячих садках, початковій та середній школі Словаччини. Обов'язкове відвідування школи в Словаччині триває до досягнення дитиною 16 років, але воно стосується лише дітей, які постійно проживають у Словаччині, і не стосується осіб, які мають тимчасовий притулок. Дітей з України влаштовують у відповідний клас відповідно до віку, рівня попередньої освіти та володіння словацькою мовою, для вивчення якої організують курси. На січень 2023 року в Словацьких школах навчається 10 550 українських дітей. Для біженців створено інформаційні ресурси, серед яких сторінка на сайті Міністерства освіти Словацької Республіки на якій знаходиться інформація щодо прийому дітей до шкіл, загальна інформація про освіту, порядок дій у випадку відсутності можливостей для зарахування та прийому дітей з України до закладів освіти, про визнання закордонної освіти, порядок визнання документів про здобуття освіти, поради для дітей та батьків для початку навчання в школах тощо [5].

Для дітей України, які бажають брати участь у дистанційній освіті лише в українській системі освіти (і не бере участі в освіті в словацькій системі освіти), або якщо вони зараховані до словацької школи та хоче додатково дистанційно навчатися в українській системі освіти (в другій половині дня або в позаурочний час) доступні кілька варіантів онлайн-навчання.

- «Всеукраїнська онлайн-школа» - основна освітня платформа, що містить інтерактивні матеріали (відео, завдання, вправи) на основі офіційної української програми (18 основних предметів). Охоплює 5-11 класи. Готуються 1-4 класи. <https://lms.e-school.net.ua>
- З електронними підручниками, затвердженими МОН України, можна ознайомитися на сайті <https://lib.imzo.gov.ua/yelektronni-vers-pdruchnikv/>

- Освітня онлайн-платформа School to Go Online, створена Soficreo, пропонує дистанційне навчання під керівництвом українських викладачів: <http://www.schooltogo.online/>

Також існує Український освітній хаб у Словаччині (<https://eduhubslovensko.org/>), мета якого швидко інтегрувати українців до місцевих громад, а саме: інформування щодо існуючих освітніх та кар'єрних можливостей для українців, лекції про культуру та історію Словаччини, координація процесу навчання та змістовного дозвілля українських дітей, вивчення мов – словацька та англійська (курси, розмовні клуби), перекваліфікація українців, опанування найзатребуваніших навичок на ринку праці, психологічна та емоційна підтримка, тренінги SOFT SKILLS (онлайн та офлайн), комунікаційний майданчик для українців.

Слід зазначити, що всі країни, дуже швидко відреагували на потреби наших біженців. В кожній країні створені умови для інтеграції наших дітей в навчальний процес, організовано їх психологічна підтримка та мовні курси. Створено велику кількість інформаційних ресурсів для українців, з метою їх швидкого інтегрування до життя та навчання в цих країнах.

Список використаних джерел

1. Schätzungen der Gesamtanzahl der Grenzübertritte in die Ukraine in Folge des Krieges von Februar 2022 bis April 2023. URL: <https://de.statista.com/statistik/daten/studie/1312872/umfrage/anzahl-der-grenzuebertritte-in-die-ukraine/?locale=de>
2. UNICEF. URL: <https://www.unicef.org/emergencies/war-ukraine-pose-immediate-threat-children#impact-children> (дата звернення: 30.10.2022).
3. Federal Office for Migration and Refugees. URL: <https://www.germany4ukraine.de/hilfeportal-en/education-and-research>
4. Український освітній хаб Німеччини. URL: <https://germany.eduhub.org.ua/>
5. Міністерство освіти та спорту Словаччини URL: <https://ukrajina.minedu.sk/informaciya>